

Redactioneel

Omtrent biologische psychiatrie

Tussen 22 en 27 juni 1997 had in Nice, Frankrijk, het 6de Wereldcongres Biologische Psychiatrie plaats. Het was een organisatie van de Wereldfederatie van Verenigingen van Biologische Psychiatrie, waarin participeren, samen met 43 andere verenigingen, het Belgian College of Neuropsychopharmacology and Biological Psychiatry en het Interdisciplinair Genootschap van Biologische Psychiatrie. Het congres genereerde een 2000-tal abstracts van plenaire lezingen, symposia, werkgroepen, ronde-tafels, orale vrije mededelingen en posters. Een weelde aan informatie. Eén mededeling behandelde een epistemologisch thema.

Het is merkwaardig dat, op een moment waarin boeken verschijnen als *Raison et Plaisir* (Changeux) of *Consciousness Explained* (Dennett), de organisatoren van een wereldcongres, pas aan een zesde uitgave toe, het overbodig lijken te vinden stil te staan bij epistemologische vragen, alsof het hanteren van een gesofisticeerde methodologie dit soort vragen overbodig maakt. Desondanks is het verheugend op te merken dat het moeilijk wordt de zogenaamde biologische psychiatrie te verwijten dat zij reductionistisch te werk gaat, of dat zij, zoals een patiënt mij recent rapporteerde over een uitspraak van een collega, die hij voordien consulteerde, een 'veterinaire geneeskunde' zou zijn. De tijd geraakt gaandeweg voorbij dat men het met sérieux kon hebben over serotonine-deficiënte of noradrenaline-deficiënte depressies, om maar één voorbeeld te noemen, waarvoor dan specifieke behandelingen konden worden aangewezen (-geprezen).

De neurowetenschappen hebben een enorme ontwikkeling gekend, alhoewel de klinische integratie van deze kennis ongetwijfeld te wensen overlaat. Dat de hersenen de zetel vormen van de geest behoeft waarschijnlijk geen betoog meer. In de mate dat de kennis omtrent de hersenen (lineair, exponentieel?) toeneemt, wordt de indruk gewekt dat de kennis omtrent de geest in dezelfde mate toeneemt. Dit is waar-

schijnlijk slechts ten dele zo. Biologische psychiatrie heeft alles te maken met de integratie van de neurowetenschappelijke en klinische kennis. Hierin ligt mijns inziens haar specificiteit. In de statuten van de (Amerikaanse) Society of Biological Psychiatry staat in artikel II: '... Biologische psychiatrie laat zich in met de biologische aard van gedrag en zijn stoornissen. Zij omvat de wetenschappelijke studie van alle fenomenen die relevant kunnen zijn voor het begrijpen van de aard, de oorzaken, de mechanismen en de behandeling van stoornissen van het gedrag'.

De biologische psychiatrie stoelt haar krediet ongetwijfeld op het succes van de psychofarmacologie. Een neveneffect van deze gang van zaken is echter dat het klinisch substraat voor onderzoek meestal stoornissen zijn waarvan ten overvloede is gezegd dat deze heterogeen zijn, zuiver syndromaal bepaald en dus ongeschikt voor 'bio-psychologisch' onderzoek. Het symptoom als doelwit voor onderzoek is ongetwijfeld een stap vooruit, ofschoon dit symptoom, mede onder invloed van de DSM-traditie, met het oog op betrouwbaarheid, omschreven op een wijze die zo weinig mogelijk inferenties impliceert, waarschijnlijk een veel te grove 'eenheid' vormt.

De technologische ontwikkelingen zijn in die mate overweldigend dat nog enige tijd kan worden doorgedaan met het opsporen van allerlei afwijkingen bij angst, depressie, schizofrenie, met het zoeken naar correlaties tussen bepaalde symptomen en een of ander nieuw ontdekt of beschikbaar 'biologisch' gegeven. Uiteraard met nu en dan positieve bevindingen. Dit lijkt me niet de meest efficiënte manier van werken te zijn. Er bestaan echter interessante ontwikkelingen die dit euvel omzeilen. In dit perspectief lijken mij met name neuropsychologische paradigmata veelbelovend. Het uitbouwen van nieuwe modellen, gebaseerd op een interdisciplinaire aanpak, is essentieel voor de verdere ontwikkeling van de biologische psychiatrie.

Kennis omtrent het hersensubstraat van het geestelijk functioneren kan enkel lonend zijn. Uiteraard is het belangrijk de beperkingen van onze kennis in te schatten. De biologische psychiatrie is niet een totalitaristische wetenschap. En het is uiteraard noodzakelijk zich te realiseren dat niet alle problemen die een individu met 'psychologische' moeilijkheden bij een hulpverlener brengen, binnen dit soort modellen passen. Maar dit neemt niet weg dat, op een ogenblik dat neurologie en psychiatrie opnieuw uit elkaar gaan, de verantwoordelijkheid van de psychiater groot is om zich de biologisch-psychiatrische kennis zo grondig mogelijk eigen te maken. Het zogeheten reductionisme van de biologische psychiatrie ligt niet in de discipline, maar in het beeld dat ervan wordt verspreid.

H. D'haenen